

ÎN C H E I E R E

11 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Nina Vascan
Aliona Miron
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Vladimir Bogaciov,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Vladimir Bogaciov împotriva Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei, persoană terță
Victor Petrov, privind anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei nr.
71/5 (354) din 02 octombrie 2021,
împotriva hotărârii din 03 octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă :

La 02 octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Vladimir Bogaciov a
depus cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale a
Găgăuziei, persoană terță Victor Petrov, privind anularea hotărârii Comisiei Electorale
Centrale a Găgăuziei nr. 71/5 (354) din 02 octombrie 2021.

Prin hotărârea din 03 octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat a fost respinsă
cererea de chemare în judecată depusă de Vladimir Bogaciov (f.d. 83, 85-92).

La 03 octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Vladimir Bogaciov a
depus cerere de recurs nemotivată în limba rusă, solicitând casarea hotărârii din 03
octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat, pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a
contestăției (f.d.102).

Studiind cererea de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în
contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție consideră necesar de acorda recurentului Vladimir Bogaciov
un termen pentru înlăturarea neajunsurilor stabilite la depunerea cererii de recurs, din
următoarele considerente.

În conformitate cu art. 244 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, prevederile art. 233 din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ, reglementează condițiile de formă și conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Totodată, art. 231 alin. (2) din cap. III din cartea a treia din Codul administrativ, stipulează că pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În corespundere cu art. 213 din Codul administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art. 211 alin. (1) și (2) și ale art. 212 alin. (1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

Conform art. 235 coroborat cu art. art. 244 alin. (2) din Codul administrativ, dacă cererea de recurs nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (1), judecătorul stabilește recurentului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă recurentul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea de recurs se consideră depusă la data inițială.

Instanța de recurs observă că, la caz, cererea de recurs depusă de către recurentul Vladimir Bogaciov este redactată și depusă în limba rusă, adică într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

La aspectul dat, art. 26 din Codul administrativ, stipulează că limba de procedură în fața autorităților publice și a instanțelor de judecată competente este cea prevăzută de legislație.

Prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465-XI din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești. Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În lumina celor indicate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 din Codul de procedură civilă, art. 16 din Codul de procedură penală și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 05 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie, obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, *inter alia* de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquiuni vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82)

În aceste condiții, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, în cazul când cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, justițiabilului i se va indica acest neajuns și i se va acorda un termen pentru înlăturarea acestuia. Dacă cererea de recurs se va perfecta în limba de stat sau va fi însoțită de o traducere oficială a textului acesteia, atunci se va considera depusă la data inițială.

Totodată, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înlătură justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanților la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Colegiul atestă că recurentul Vladimir Bogaciov a depus prin e-mail cererea de recurs în formă electronică.

La aspectul dat sunt relevante prevederile art. 72 alin. (3) din Codul administrativ, care statuează că dacă se transmite în formă electronică, petiția trebuie să corespundă cerințelor legale stabilite pentru un document electronic.

Colegiul decelează că regula privind modul de depunere a petiției în formă electronică se aplică corespunzător și situației când cererea de chemare în judecată, de apel și de recurs este transmisă în formă electronică.

Astfel, depunerea cererii de recurs în format electronic prin e-mail poate fi apreciată drept îndeplinire a actului de procedură doar în cazul în care cererea de recurs nu contravine regimului juridic al documentelor electronice și cerințelor față de valabilitatea acestora.

În acest sens sunt incidente dispozițiile art. 13 alin. (1) și (2) din Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nr. 91 din 29 mai 2014, care stipulează că documentul electronic semnat cu semnătură electronică avansată calificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. Documentul electronic semnat cu semnătură electronică simplă sau cu semnătură electronică avansată necalificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă, doar în cazurile stabilite expres de actele normative sau de acordul părților privind aplicarea semnăturilor electronice, cu respectarea condițiilor stipulate la art. 16 alin. (1).

La rândul său, art. 15 din Legea nr. 91 din 29 mai 2014 stabilește cerințele față de documentul electronic. Așa, prin prisma acestei norme, pentru a fi considerat valabil, documentul electronic trebuie să corespundă următoarelor cerințe principale: a) să fie creat, prelucrat, expedit, recepționat, păstrat, modificat și/sau nimit cu ajutorul mijloacelor tehnice și/sau de program; b) să conțină, pentru confirmarea autenticității acestuia, una sau mai multe semnături electronice ce corespund condițiilor și cerințelor stabilite de prezenta lege; c) să fie creat și utilizat prin metode și într-o formă ce ar permite identificarea semnatarului; d) să fie afișat într-o formă perceptibilă; e) să permită utilizarea sa repetată.

Potrivit art. 16 alin. (1) din Legea nr. 91 din 29 mai 2014, documentul electronic este considerat autentic dacă întrunește cumulativ următoarele condiții: a) este semnat de persoana abilitată, în modul stabilit, să semneze cu semnătură olografă documentul echivalent pe suport de hârtie; b) este semnat cu semnătura electronică autentică a semnatarului indicat în document.

În privința acestui aspect Colegiul notează că, întru respectarea modalității de semnare electronică a documentelor digitale, a fost creat Serviciul electronic guvernamental de semnătură electronică (MSign), care în sensul pct. 3 subpct. 1 și 2 din Regulamentul privind serviciul electronic guvernamental integrat de semnătură electronică (MSign), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 405 din 02 iunie 2014, este serviciu ce are ca funcții principale:

- 1) asigurarea aplicării semnăturii electronice de către utilizatori, inclusiv în contextul utilizării sistemelor informaționale ale beneficiarilor serviciului MSign;
- 2) asigurarea verificării autenticității semnăturii electronice aplicate.

În atare circumstanțe, se ajunge la concluzia că la depunerea cererii de recurs împotriva hotărârii din 03 octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat, Vladimir Bogaciov nu a respectat cerințele stabilite de Legea nr. 91 din 29 mai 2014 față de documentul electronic.

În aceste condiții, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție concluzionează că în cazul când cererea de recurs transmisă electronic nu corespunde cerințelor față de documentul digital, justițiabilului i se va indica acest neajuns și i se va acorda un termen rezonabil pentru înlăturarea acestuia, prin depunerea cererii de recurs semnată olograf, personal de recurent sau reprezentantul acestuia.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă electronic de către Vladimir Bogaciov împotriva hotărârii din 03 octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat nu corespunde cerințelor față de documentul electronic stabilite de Codul administrativ în coroborare cu Legea nr. 91 din 29 mai 2014, în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (3), art. art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (2), art. 235 și art. 195 din Codul administrativ, cât și faptul că cererea de recurs este redactată într-o altă limbă decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va acorda recurentului Vladimir Bogaciov termen pentru prezentarea cererii de recurs semnată olograf, personal de către acesta sau reprezentantul său, inclusiv redactată sau cu traducere în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat, până la 11 octombrie 2021, ora 14:00.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar a-i explica recurentului că, în cazul neînlăturării în termenul stabilit de instanța de recurs a neajunsului constatat la depunerea cererii de recurs, în temeiul art. 246 alin. (2) lit. f), art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) din Codul administrativ, recursul va fi declarat inadmisibil.

Conform art. art. 72 alin. (3), art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (2), art. 235, art. 230 și art. 195 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se acordă lui Vladimir Bogaciov termen până la 11 octombrie 2021, ora 16:00, pentru prezentarea la Curtea Supremă de Justiție (sediul: mun. Chișinău, str. Petru Rareș, nr. 18) a cererii de recurs împotriva hotărârii din 03 octombrie 2021 a Curții de Apel Comrat, semnată corespunzător, redactată cu traducere în limba de stat.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul

Nina Vascan

judecători

Aliona Miron

Victor Burduh